

Pravni aspekti privremenog ustupanja radnika između povezanih društava

Božo Prelević, dipl. iur.

Obzirom na trenutnu situaciju na tržištu radne snage, u praksi među poduzetnicima jača interes za mogućnost privremenog ustupanja radnika između povezanih društava. Zakonom o radu je mogućnost privremenog ustupanja radnika vezana uz ispunjenje određenih preduvjeta, odnosno uz pristanak radnika i sklapanje sporazuma o privremenom ustupanju radnika između povezanih društava. Autor u članku analizira zakonske odredbe o privremenom ustupanju radnika te daje primjer suglasnosti radnika na ustupanje i sporazuma o privremenom ustupanju radnika.

1. Uvod

Problem privremenog ustupanja radnika unutar povezanih društava (holdinga, koncerna i dr.) je u prošlosti često istican od strane zainteresiranih poduzetnika, jer se u praksi često događalo da radnici jednog povezanog društva koji trenutno nemaju posla, ne mogu privremeno, na određeno vrijeme, biti ustupljeni drugom povezanom društvu. Ovaj problem konačno je riješen stupanjem na snagu Zakona o radu¹ (u nastavku teksta: Zakon), temeljem kojeg je, uz ispunjenje svih Zakonom propisanih preduvjeta, moguće privremeno ustupanje radnika između povezanih društava u zemlji i inozemstvu. Međutim, mogućnost ustupanja radnika objektivno je ograničena preduvjetima koje za mogućnost privremenog ustupanja postavljaju zakonske odredbe.

Naime, s jedne strane, Zakonom je mogućnost privremenog ustupanja radnika predviđena samo između povezanih društava u smislu definicije povezanih društava iz Zakona o trgovačkim društvima² (u nastavku teksta: ZTD), što znači kako se ovom mogućnošću ne mogu koristiti obrtnici. S druge strane, za privremeno ustupanje radnika između povezanih društava potrebna je suglasnost radnika. U nastavku članka detaljnije analiziramo prava i obveze poslodavaca i radnika prilikom privremenog ustupanja drugom, povezanom poslodavcu.

2. Uvjeti za privremeno ustupanje radnika u povezano društvo

ističemo...

Zakonom je određeno kako u slučaju kada poslodavac nema potrebe za radom određenih radnika, može svoga radnika privremeno ustupiti u s njim povezano društvo u smislu odredbi ZTD-a, u trajanju od neprekidno najduže šest mjeseci, na temelju sporazuma sklopljenog između povezanih poslodavaca i pisane suglasnosti radnika³.

Znači, za mogućnost privremenog ustupanja radnika povezanom društvu, temeljem zakonskih odredbi potrebno je kumulativno ispuniti sljedeće pretpostavke:

- poslodavac koji ustupa radnika privremeno nema potrebe za njegovim radom;
- privremeno ustupanje tog radnika u povezano društvo u smislu odredbi ZTD-a može trajati neprekidno najduže šest mjeseci;
- povezani poslodavci moraju sklopiti sporazum o privremenom ustupanju radnika;
- prilog sporazuma o privremenom ustupanju radnika mora biti prethodna pisana suglasnost radnika na privremeno ustupanje.

U praksi se često postavlja pitanje mora li radnik dati suglasnost na privremeno ustupanje u pisanom obliku i mora li ona biti prethod-

¹ Nar. nov., br. 93/14 i 127/17.

² Nar. nov., br. 111/93, 34/99, 52/00-Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 125/11-Kazneni zakon, 152/11-pročišćeni tekst, 111/12, 68/13 i 110/15).

³ Čl. 10. st. 3. Zakona.

na. Da je to tako, proizlazi iz odredbe čl. 10. st. 5. Zakona, kojom je određeno kako se pisana suglasnost radnika smatra dodatkom sporazumu o privremenom ustupanju radnika povezanom poslodavcu.

Na privremeno ustupanje radnika između povezanih društava ne primjenjuju se odredbe poglavlja 6. Zakona, o privremenom zapošljavanju putem agencija za privremeno zapošljavanje⁴.

ističemo...

Treba istaknuti kako se povezani poslodavac kojem je radnik privremeno ustupljen od strane drugog poslodavca, u odnosu na privremeno ustupljenog radnika smatra poslodavcem u smislu obveza primjene odredbi Zakona, ali i drugih zakona i propisa kojima su uređeni sigurnost i zaštita zdravlja na radu, odnosno Zakona o zaštiti na radu⁵ i temeljem njega donesenih podzakonskih propisa⁶.

2.1. Privremeno ustupanje radnika u povezano društvo u inozemstvu**ističemo...**

Poslodavac može temeljem sporazuma privremeno ustupiti radnika, uz njegovu pisanu suglasnost, u s njim povezano društvo u smislu odredbi ZTD-a koje ima poslovni nastan u inozemstvu, s time da takvo privremeno ustupanje može trajati najduže dvije godine⁷.

Na privremeno ustupanje radnika u povezano društvo u inozemstvo također⁸ se ne primjenjuju se odredbe poglavlja 6. Zakona o privremenom zapošljavanju⁹.

Na privremeno ustupanje radnika u inozemstvo također se primjenjuju odredbe čl. 10. Zakona o preduvjetima za privremeno ustupanje radnika drugom poslodavcu¹⁰, kao i odredbe o sporazumu o privremenom ustupanju radnika¹¹ i prethodnoj suglasnosti radnika na privremeno ustupanje.¹²

3. Povezana društva u smislu odredbi ZTD-a

Privremeno ustupanje radnika prema Zakonu može se, uz ispunjenje ostalih uvjeta iz Zakona, provesti samo između povezanih društava u smislu odredbi ZTD-a.

ističemo...

To znači kako nikako nije moguće privremeno ustupanje radnika između trgovačkih društava i obrta, čak ni u slučaju da se radi o istoj osobi vlasniku trgovačkog društva i obrta, kao ni između obrta.

Povezana društva u smislu čl. 473. ZTD-a, su pravno samostalna društva koja u međusobnom odnosu mogu stajati kao:

- društvo koje u drugome društvu ima većinski udio, ili većinsko pravo u odlučivanju;
- ovisno i vladajuće društvo;
- društvo koncerna;
- društva s uzajamnim udjelima i
- društva povezana poduzetničkim ugovorima.

3.1. Društvo s većinskim udjelom, ili većinskim pravom u odlučivanju

ZTD-om je određeno kako je društvo s većinskim udjelom i društvo s većinskim pravom odlučivanja u drugome društvu, ono društvo koje ima većinu udjela, ili većinsko pravo odlučivanja u drugome pravno samostalnome društvu (većinsko sudjelovanje), pri čemu se smatra da se to drugo društvo nalazi u većinskom sudjelovanju, a prvo društvo s većinskim sudjelovanjem u njemu¹³.

3.2. Ovisno i vladajuće društvo**ističemo...**

S druge strane, ovisno društvo je pravno samostalno društvo na koje neko drugo društvo (vladajuće društvo) može imati neposredno, ili posredno prevladavajući utjecaj¹⁴.

Pri tome se pretpostavlja da je društvo koje se nalazi u većinskom sudjelovanju ovisno o društvu koje u njemu ima većinski udio.

3.3. Društvo koncerna**ističemo...**

Sukladno ZTD-u, u slučaju da se vladajuće i jedno, ili više ovisnih društava objedine jedinstvenim vođenjem od strane vladajućega društva, ona čine koncern, a pojedinačna društva su društva koncerna¹⁵.

Smatra se da su jedinstvenim vodstvom objedinjena društva među kojima je sklopljen ugovor o vođenju poslova društva, ili od kojih se jedno društvo priključuje drugome. Pretpostavlja se da ovisno i vladajuće društvo čine koncern. U slučaju da su pravno samostalna društva, a da jedno nije ovisno o drugome, spojena zajedničkim vođenjem, ona čine koncern a pojedinačna društva su društva koncerna¹⁶.

3.4. Društva s uzajamnim udjelima

Osim toga, ZTD-om je određeno kako su društva s uzajamnim udjelima društva kapitala sa sjedištem u RH koja su povezana tako da svako društvo ima više od četvrtine udjela u drugome društvu¹⁷.

3.5. Društva povezana poduzetničkim ugovorima

Pod vrstama poduzetničkih ugovora u prvom redu podrazumijeva-mo ugovore o vođenju društva, ugovor o prijenosu dobiti¹⁸ i ostale poduzetničke ugovore.

4 Čl. 10. st. 6. Zakona.

5 Nar. nov., br. 71/14, 118/14-ispravak, 154/14, 94/18 i 96/18-ispravak.

6 Čl. 10. st. 7. Zakona.

7 Čl. 18. st. 4. Zakona.

8 Vidjeti pod 2.

9 Čl. 18. st. 5. Zakona.

10 Vidjeti pod 2.

11 Vidjeti pod 4.

12 Vidjeti pod 5.

13 Čl. 474. st. 1. ZTD-a.

14 Čl. 475. st. 1. ZTD-a.

15 Čl. 476. st. 1. ZTD-a.

16 Čl. 476. st. 2. ZTD-a.

17 Čl. 477. st. 1. ZTD-a.

18 Čl. 479. ZTD-a.

3.5.1. Ugovor o vođenju poslova društva

ističemo...

Ugovor kojim društvo kapitala podvrgava vođenje poslova društva drugome društvu jest ugovor o vođenju poslova društva.

Postave li se društva, koja nisu međusobno ovisna, ugovorom pod jedinstvenu upravu, a da time jedno od njih postane ovisno o drugoj strani, takav ugovor nije ugovor o vođenju poslova društva (ugovor o vođenju vlastitog poduzeća).

3.5.2. Ugovor o prijenosu dobiti

ističemo...

Ugovor kojim se takvo društvo obvezuje da će drugome društvu prenijeti cijelu svoju dobit jest ugovor o prijenosu dobiti.

Ugovorom o prijenosu cijele dobiti smatra se i ugovor kojim se društvo kapitala obvezuje da će svoje poduzeće voditi za račun drugoga društva.

3.5.3. Ostali poduzetnički ugovori

Sukladno čl. 480. Zakona, poduzetnički su nadalje ugovori kojima se društva kapitala:

- obvezuju da će svoju dobit, ili dobit pojedinih dijelova svoga poduzeća (svojih pogona) u potpunosti, ili djelomično udružiti s dobiti drugih društava, ili pojedinih dijelova poduzeća (pogona) tih društava radi podjele zajedničke dobiti (ugovor o zajednici dobiti);
- obvezuju da će dio svoje dobiti, ili dobiti pojedinih dijelova svog poduzeća (pogona) u potpunosti, ili djelomično prenijeti nekome drugome (ugovor o djelomičnom prijenosu dobiti);
- obvezuju da će svoje poduzeće, ili dio svoga poduzeća (pogon) dati u zakup drugome (ugovor o zakupu poduzeća, ili pogona), ili da će svoje poduzeće, ili dio svoga poduzeća prepustiti da ga drugi vodi u ime društva, a za svoj račun (ugovor o prepustanju poduzeća, ili pogona).

Ne smatraju se ugovorima o djelomičnom prijenosu dobiti ugovor sa članovima uprave, odnosno izvršnim direktorima i članovima nadzornog, odnosno upravnog odbora, ili s pojedinim zaposlenima u društvu o njihovu sudjelovanju u dobiti društva ni ugovori o udjelu u dobiti društva u okviru ugovora iz tekućeg poslovanja, ili ugovora o licenci. Ugovor o zakupu pogona, ili ugovor o prepustanju pogona i odluka kojom skupština na njih daje suglasnost nisu ništetni zbog toga što s njima postupa suprotno odredbama čl. 217., 220. te 222-223. ZTD-a.

4. Sklapanje sporazuma o privremenom ustupanju radnika

Kako smo naveli, jedan od preduvjeta za privremeno ustupanje radnika povezanom društvu (poslodavcu) je sklapanje sporazuma o privremenom ustupanju radnika. Minimalni sadržaj sporazuma o privremenom ustupanju radnika je određen Zakonom. Sukladno zakonskim odredbama¹⁹, sporazum o privremenom ustupanju radnika mora sadržavati podatke o:

- nazivu i sjedištu povezanih poslodavaca;
- imenu, prezimenu i prebivalištu radnika;
- datumu početka i završetka privremenog ustupanja;
- mjestu rada i poslovima koje će radnik obavljati;
- plaći, dodacima na plaću i razdobljima isplate;
- trajanju redovitog radnog dana, ili tjedna.

Primjer – Sporazum o privremenom ustupanju radnika u povezano društvo

ABEBE d.o.o. za trgovinu i ugostiteljstvo, Zagreb, Velika ulica 21, OIB 13223232323, koje zastupa član uprave Nataša Šanata (u nastavku teksta: Poslodavac)

i

BEBEA d.o.o. za poslovno savjetovanje, Zagreb, Mala ulica 54, OIB 89878787878, koje zastupa član uprave Ivan Ivanić (u nastavku teksta: Povezano društvo)

dana 15. siječnja 2019. godine sklapaju sljedeći

SPORAZUM

O PRIVREMENOM USTUPANJU RADNIKA

Članak 1.

Poslodavac i Povezano društvo suglasno utvrđuju da su povezana društva u smislu članka 473. Zakona o trgovačkim društvima te da je Poslodavac društvo sa većinskim udjelom u Povezanom društvu u smislu članka 474. stavka 1. Zakona o trgovačkim društvima.

Članak 2.

Temeljem ovog Sporazuma o privremenom ustupanju radnika (u nastavku teksta: Sporazum) Poslodavac privremeno ustupa Povezanom društvu radnika Milivoja Livojića iz Zagreba, Sunčana ulica 34a (u nastavku teksta: Radnik), zaposlenom kod Poslodavca na radnom mjestu vozača.

Ugovorne strane suglasno utvrđuju kako je privremeno ustupljeni Radnik dao pisanu suglasnost na privremeno ustupanje, koja se nalazi u prilogu ovog Sporazuma i čini njegov sastavni dio.

Članak 3.

Poslodavac privremeno ustupa Povezanom društvu Radnika na razdoblje od dva mjeseca, od 1. veljače 2019., do 31. ožujka 2019.

Članak 4.

Za vrijeme trajanja Sporazuma, privremeno ustupljeni Radnik će kod Povezanog društva obavljati poslove vozača.

Poslovi iz stavka 1. obuhvaćaju osobito sljedeće poslove:

- upravljanje službenim osobnim vozilom Povezanog društva;
- brigu o redovitom održavanju službenog osobnog vozila Povezanog društva;
- druge uobičajene poslove koji spadaju u poslove vozača službenog vozila poslodavca.

Poslove iz stavka 1. privremeno ustupljeni Radnik će obavljati u sjedištu Povezanog društva i u drugim mjestima sukladno uputi Povezanog društva.

Članak 5.

Za vrijeme trajanja ovog Sporazuma, za obavljani rad u punom radnom vremenu uz uobičajeni radni učinak, privremeno ustup-

¹⁹ Čl. 10. st. 4. Zakona.

pljeni Radnik će imati pravo na plaću u iznosu od 10.000,00 (slovima: desetisuća) kuna koju isplaćuje Povezano društvo.

Plaća iz stavka 1. dopijeva svakog dvanaestog u mjesecu za prethodni mjesec.

Radnik ima pravo na uvećanje plaće iz stavka 1.:

- za rad noću 30%;
- za prekovremeni rad 50%;
- za rad nedjeljom 35%;
- za rad na dane blagdana 50%;
- za rad na uskrš 50%.

U slučaju da je istovremeno ostvareno pravo na više dodataka na plaću iz stavka 3., ti dodaci na plaću se kumuliraju, osim ako je državni blagdan, ili neradni dan utvrđen zakonom, nedjelja.

Članak 6.

Poslove iz članka 2. i 4. ovog Sporazuma privremeno ustupljeni Radnik obavljat će u punom radnom vremenu od 40 sati tjedno, raspoređenih od ponedjeljka do petka.

Raspored radnog vremena utvrđuje Povezano društvo pisanom odlukom.

Članak 7.

Privremeno ustupljeni Radnik ostaje u radnom odnosu kod Poslodavca za cijelo vrijeme trajanja ovog Sporazuma.

Članak 8.

Za vrijeme trajanja privremenog ustupanja Povezano društvo osigurava provedbu zaštite na radu za privremeno ustupljenog Radnika.

Članak 9.

Za vrijeme trajanja ovog Sporazuma, Povezano društvo ne može dalje privremeno ustupati privremeno ustupljenog Radnika drugom povezanom društvu.

Članak 10.

Ugovorne strane suglasno utvrđuju da će sve eventualne spоровe nastale u vezi primjene ovog Sporazuma nastojati riješiti mirnim putem, a u suprotnom ugovaraju nadležnost stvarno nadležnog suda u Zagrebu.

Članak 11.

Ovaj Sporazum je sastavljen u 4 (slovima: četiri) istovjetna primjerka od kojih svaka ugovorna strana zadržava po 2 (slovima: dva).

Za Poslodavca:
Član uprave
Nataša Šanata

Za Povezano društvo:
Član uprave
Ivan Ivanić

Prilog: pisana suglasnost Radnika na Sporazum o privremenom ustupanju

5. Suglasnost radnika na sporazum o privremenom ustupanju u povezano društvo

Jedan od preduvjeta valjanosti privremenog ustupanja radnika u povezano društvo u smislu odredbi ZTD-a²⁰, jest postojanje pisane suglasnosti radnika koji se privremeno ustupa na sporazum o privremenom ustupanju.

²⁰ Vidjeti pod 3.

ističemo...

Pisana suglasnost radnika na privremeno ustupanje mora biti prethodna i dana u pisanom obliku.

Pisana suglasnost radnika na sporazum o privremenom ustupanju radnika, smatrat će se dodatkom ugovora o radu, kojim će se na određeno vrijeme ugovoriti obavljanje poslova kod povezanog poslodavca²¹.

Primjer – Suglasnost radnika na Sporazum o privremenom ustupanju u povezano društvo

Milivoj Livojić
Sunčana ulica 34a
10000 Zagreb

ABEBE d.o.o. za trgovinu i ugostiteljstvo
n/r člana uprave Nataše Šanata
Velika ulica 21
10000 Zagreb

Zagreb, 14. siječanj 2019.

Predmet: suglasnost na privremeno ustupanje u povezano društvo BEBEA d.o.o. Zagreb

Poštovani,
ovim putem dajem suglasnost za moje privremeno ustupanje poslodavcu BEBEA d.o.o. Zagreb, na radno mjesto vozača, u razdoblju od 1. veljače 2019. do 31. ožujka 2019., na puno radno vrijeme od 40 sati tjedno, uz plaću od 10.000,00 kuna i druge uvjete iz Sporazuma o privremenom ustupanju sklopljenog između ABEBE d.o.o. Zagreb i BEBEA d.o.o. Zagreb.

S poštovanjem,

Milivoj Livojić

6. Prekršaji poslodavca

Zakonom su propisani prekršaji poslodavca u slučaju nepoštivanja zakonskih odredbi o privremenom ustupanju radnika. U slučaju da poslodavac svog radnika privremeno ustupi u društvo koje s njim nije povezano u smislu odredbi ZTD-a, ili ga ustupi u trajanju dužem od neprekidno šest mjeseci, ili ga ustupi bez sklopljenog sporazuma²² (čl. 10. st. 4. Zakona), odnosno ako svog radnika ustupi u inozemstvo u društvo koje s njim nije povezano u smislu odredbi ZTD-a, ili koje nema poslovni nastan u zemlji u koju se radnik upućuje, ili ga uputi u trajanju dužem od dvije godine, ili ga uputi bez sklopljenog sporazuma²³ (čl. 18. st. 4. Zakona), čini najteži prekršaj iz čl. 229. Zakona.

²¹ Čl. 10. st. 5. Zakona.

²² Čl. 229. st. 1. t. 2. Zakona.

²³ Čl. 229. st. 1. t. 5. Zakona.

